

міння, адже цей орган притягує до відповідальності лише за вчинення корупційного злочину, чи пов'язаного із корупцією.

3. Нормативне регулювання. Обидва органи утворюються Указом Президента України відповідно до положень існуючої законодавчої бази, що регулює діяльність кожного органу окремо.

4. Підслідність. Побудована за п'ятьма критеріями: а) функціональним (НПУ, СБУ, НАБУ, ДБР, ГПУ, ДФС); б) кримінально-правовим (відповідні склади злочинів і кримінальних проступків); в) суб'єктним (характеристика суб'єкта кримінального правопорушення); г) територіальним (юрисдикція суб'єкта/органу досудового розслідування); д) об'єктним (фізичні об'єкти, на яких було вчинено таке правопорушення).

Всі ці критерії задіяні відносно кожного з вищезазначених органів, то можна впевнено констатувати, що реально є чинним лише один критерій — змішаний, коли для кожного органу підслідність визначена з урахуванням всіх п'яти критеріїв та з урахуванням особливостей існування кожного окремого органу.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Нестерчук Лілія Петрівна.**

Павлюченко О. Є.

студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

РАДА ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЯК ОРГАН, ЩО СПІВПРАЦЮЄ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Державне бюро розслідувань (далі — ДБР) є центральним органом виконавчої влади, створений для боротьби із злочинами високопосадовців. Однак чи може орган, місією якого є встановлення справедливості у суспільстві, розслідування злочинів та притягнення до відповідальності осіб, не дивлячись на їхні посади здійснювати, реалізовувати такі завдання не керуючись принципами відкритості та прозорості? Звісно ж ні! Саме для забезпечення таких принципів та цивільного контролю за діяльністю ДБР і діє Рада громадського контролю (далі — РГК).

РГК у своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України «Про Державне бюро розслідувань» (Про Державне

бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>) та положенням про Раду громадського контролю при Державному бюро розслідувань (Положення про Раду громадського контролю при Державному бюро розслідувань від 20 грудня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2017-%D0%BF#n10>).

Взагалі принципи відкритості та прозорості є невід'ємною рисою сучасної демократії, що ґрунтується на засадах активної участі громадян та їх об'єднань. Щонайбільше, вони дедалі частіше закріплюються на рівні міжнародно-правових актів. Наприклад, Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля від 25 червня 1998 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015).

Іншими принципами, яким керується РГК є принцип:

- верховенства права, за яким людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнані найвищою соціальною цінністю;

- позапартійності. За ним члени РГК не можуть бути членами політичних партій, організацій, рухів, вони, так би мовити, перебувають поза політикою, керуючись лише нормативно-правовими актами;

- неупередженості. За ним рішення, що приймаються, не залежать від уподобань та інтересів особи;

- вільного волевиявлення та рівноправності членів.

Таким чином, можна виділити основні завдання РГК. По-перше, із самого визначення його як консультативно-дорадчого органу можна виділити забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю ДБР. По-друге, РГК як орган, що взаємодіє з громадськістю, сприяє співпраці ДБР із різними громадськими об'єднаннями та іншими інститутами громадянського суспільства та врахуванню ДБР громадської думки під час виконання завдань, що віднесені до підсудності бюро. Отже РГК можна справедливо вважати посередником між суспільством та органом виконавчої влади.

Відповідно до ч. 5 РГК для здійснення покладених на неї функцій може заслуховувати інформації про діяльність Бюро, розглядає звіти ДБР, проводить аналіз стану виконання завдань, після чого подає свої пропозиції щодо їх виконання та затверджує свій висновок щодо звітів ДБР. Не можна не зазначити, що Рада здійснює контроль за врахуванням Бюро пропозицій та зауважень громадськості щодо його діяльності, забезпеченням ним прозорості та відкритості діяльності, дотриманням прав і свобод людини тощо. Не менш важливим є те,

що РГК бере участь у парламентських слуханнях на тему діяльності ДБР. А дійсно показником співробітництва та наявності «механізму контролю» є те, що Рада обирає зі свого складу представників до складу Дисциплінарної комісії ДБР. Останнє положення є тим, що визначає місце першої в цій системі.

Через визначне положення РГК в системі ДБР існує спеціальний порядок формування складу Ради, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 (Порядок формування складу Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань від 20 грудня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2017-%D0%BF#n81>). Відповідно до нього до складу Ради не можуть входити:

- особи, що виконують функції держави або місцевого самоврядування;

- особи, які працювали в правоохоронних органах протягом останніх двох років. При чому, часовий проміжок обіймання посади не має значення. Тобто незалежно від тривалості;

- особи, близькі особи яких були працівниками ДБР протягом попередніх двох років. Така вимога стосується ефективній реалізації принципу неупередженості.

Вважаю за доцільне проаналізувати Протокол № 7 засідання Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань від 27 лютого 2019 року (Протокол № 7 засідання Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань від 27 лютого 2019 року. URL: <https://bitly.su/bRju3>). На самому початку визначні місце проведення засідання, час його початку та закінчення. Присутніми були Голова РГК при ДБР, секретар РГК при ДБР, члени РГК при ДБР, а також запрошені на засідання особи (відповідно до п. 21 Положення про РГК при ДБР, на засіданні можуть бути присутніми представники інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, представники засобів масової інформації тощо).

За регламентом, Голова РГК при ДБР має поставити питання про відкриття засідання на голосування. У даному випадку усі присутні особи, а точніше — 9 осіб, висловились «за» відкриття засідання. Одразу ж після початку було порушене питання про затвердження Порядку денного. Було запропоновано розглянути 11 пунктів під час даного засідання. За результатами голосування був затверджений зазначений запропонований Порядок денний.

1. Про розгляд скарги адвоката Є. Солодко. Під час обговорення було досліджено усі обставини справи, члени РГК при ДБР висловили свою думку щодо даного питання. А також Голова зазначив, що ця скарга має певні ознаки, що відносять її до Дисциплінарної комісії

ДБР, але, через її відсутність, цей пункт додатково буде розглядатися у п. 5 Порядку денного «Про ситуацію, яка склалася навколо відсутності Дисциплінарної комісії Державного бюро розслідувань». Однак після голосування щодо вирішення даної справи було запропоновано розглянути питання, яке було п'ятим.

2. Про ситуацію, яка склалася навколо відсутності Дисциплінарної комісії Державного бюро розслідувань. Під час обговорення члени засідання висловлювали свої думки щодо нагальної проблеми. Після голосування вирішено звернутися до директора ДБР щодо необхідності затвердити ДК ДБР.

Наступними були такі пункти:

3. Про розгляд доповідей членів РГК при ДБР про результати відвідування Територіальних управлінь ДБР.

4. Про стан розгляду директором ДБР Трубою Р. М. звернень РГК при ДБР розслідувань відповідно до протоколу засідання РГК при ДБР від 19 грудня 2018 року.

5. Про розгляд скарг на керівників Територіальних управлінь ДБР бюро розслідувань.

6. Про ситуацію, яка склалася навколо оперативних підрозділів ДБР.

7. Про роботу конкурсних комісій ДБР.

8. Про розгляд звернень громадян.

9. Про розгляд звернень організацій.

10. Про розгляд звернення Української Гельсінської спілки з прав людини щодо дотримання прав осіб, які відбувають покарання у Бердянській виправній колонії № 77.

Після того, як було вичерпано Порядок денний, засідання було закритим.

З урахуванням усього вищесказаного, можна зробити висновок, що Рада громадського контролю — ланка між Державним бюро розслідувань та особами, організаціями, підприємствами тощо. Щонайбільше в Порядок денний засідання РГК час від часу попадають пункти, що мають бути розглянуті Дисциплінарною комісією при ДБР, та члени засідання завжди звертають увагу на необхідність створення такого органу. Таким чином, не можна не говорити про важливість РГК при ДБР у системі Бюро і взагалі, справедливим буде проголошення визначного місця РГК як органу, який співпрацює з громадськістю і розглядає скарги тих, чиї права могли бути порушені працівниками Державного бюро розслідувань.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Кіслиця Ірина Олександрівна*.